

Forslag, der søger at indsnævre Loven, søger at lægge Baand paa Foreningerne og paa de Kommuner, som efter denne Lov kunne komme til at virke, hvorimod vi søge at give forstandige og interesse-rede Mænd, der nok skulle vide at finde de rette Veje, fuld Handlefrihed.

Det ærede Medlem for Sorø talte i Dag om at vitte for Vælgerne (*Foul Christensen*: Det var Finansministeren, der sagde det i Gaar.). Det forekommer mig, at det ærede Medlem særlig har lagt an derpaa, men jeg tror, at han og hans Meningsfæller have været meget uheldige i saa Henseende. Jeg skal derfor ikke komme nærmere ind paa Mindretallets Forslag, saa meget mindre som det er tilstrækkeligt imødegaaet fra den højtærede Ministers Side. Jeg tror ikke, at disse Forslag ere synderlig bestikkende hverken for Medlemmerne i denne Sal eller for nogen udenfor. Det af det ærede Mindretallets Forslag, der tager sig bedst ud, er Forslaget om at gaa fra 200,000 Kr. til 500,000 Kr. Ja, det ærede Medlem for Sorø talte, hvad ogsaa den højtærede Finansminister nævnedede, om, at det store „Jordspørgsmaal“ ikke kunde løses for 200,000 Kr. Jeg kan ikke vide, om det ærede Medlem nu mener, det kunde løses for 500,000 Kr. Det tror jeg neppe lader sig gøre. Det er meget let at stille et saadant Forslag. Det er en gammel kendt Fremgangsmaade, at man, naar der foreslaas Penge til et eller andet Formaal, sætter Beløbet op til det dobbelte — denne Gang har man sat det op til 2½ Gang det foreslaaede Beløb.

Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds, som holdt saa stærkt paa Landbrugets Organisationer, talte om, at det havde vist sig, at Mejerierne udmærket have kunnet tage Sanatorispørgsmaalet op. Jeg skal til det ærede Medlem sige, at Landbrugets Organisationer kunne tage dette Spørgsmaal op akkurat paa samme Maade. Mejerierne have taget Sanatoriesagen op saaledes, at de enkelte Mejerier godt kunne være udenfor den Sag, det er der ikke det mindste i Vejen for. At det er et Spørgsmaal, der ikke vedkommer Mejerierne, kan jeg dog ikke indrømme, thi at der arbejdes for gode sanitære Forhold har overordentlig meget at betyde for et Land, der producerer og udfører en Mængde Fødemidler.

Det ærede Medlem for Sorø var overordentlig glad ved en Udtalelse af mig, han havde fundet, og som han mente skulde godtgøre, at jeg var af den Opfattelse, at

de, der købte en Ejendom under 5,000 Kr., ikke kunde faa Laan i Henhold til denne Lov. Han oplæste af Rigsdagstidenden mine Udtalelser. Det forekommer mig imidlertid, at det er meget søgt at fremdrage denne Udtalelse. Jeg har ment at maatte gaa ud fra, at de, som købe Ejendomme under 5,000 Kr., ville kunne faa Laan efter Husmandsloven, hvad de ogsaa kunne i Henhold til Loven. Naturligvis kan det være — det har jeg ikke udtalt mig om —, at de ikke vare gamle nok til at opfylde Lovens Betingelser, men det gik jeg ud fra, de gjorde, det gøre de næsten i alle Tilfælde. Og de ville selvfølgelig ogsaa søge Laan i Henhold til Husmandsloven, fordi de derved opnaa billigere Laan. Men at de i disse enkelte Tilfælde, hvor de ikke opfyldte Betingelserne, skulde være afskaarne fra at faa Laan, har jeg ganske vist aldrig tænkt mig, og det er en Opfattelse, som ikke noget Menneske har hævdet i Udvalget, hvor vi have behandlet dette Spørgsmaal. Det ærede Medlem ved derfor udmærket godt fra Forhandlingen i Udvalget, at det er ikke en Opfattelse, som har gjort sig gældende hos mig eller indenfor vort Parti. Det forekommer mig derfor at være noget søgt at hæfte sig ved disse Ord, da jeg, som sagt, er gaaet ud fra, at de, som købe disse Ejendomme, ogsaa ere kvalificerede i Henhold til Husmandsloven.

Dernæst fremhævede det ærede Medlem for Sorø ogsaa for et Øjeblik siden, at jeg havde udtalt under Lovens 1ste Behandling, at jeg ikke troede paa, at Fæste vilde blive synderlig anvendt i de Foreninger, som der var Tale om. Ja, det udtalte jeg ogsaa i Gaar, og det staar jeg fremdeles ved. Jeg sagde i Gaar, at det havde store Vanskeligheder at faa det anvendt. Det har ogsaa af den Grund sine Vanskeligheder, at vore Husmænd, de smaa Jordbrugere, som ønske Jord, ikke ønske den i den Form. Derfor tror jeg, Fæste vil blive overmaade lidt anvendt. Selv om vi vedtage det Forslag, som Flertallet har stillet under Nr. 15 om Kommunerne, tror jeg, det vil blive grumme lidt anvendt, fordi hverken Kommunerne eller Landarbejderne ønske at komme ind paa den Form; og derfor ønske vi heller ikke at tvinge dem dertil. Men naar det ærede Medlem siger, at her er aabnet en ringe Udsigt til Kommunefæste, maa det ærede Medlem ogsaa selv tro, at det er, fordi hverken Kommunen eller Landarbejderne ville have den Form, thi det staar dem fuldstændig frit, de have den fuldeste Fri-